

LAUSUNTO

Viite: VN/32558/2021-MMM-Lausuntopyyntö työryhmän esityksestä metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelmaksi

Yleistä

Tapion strateginen intressi on varmistaa metsätalouden käyttöön suomalaisiin olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatua metsäpuiden siemenaineistoa, niin että pitkän ajan huoltovarmuus huomioidaan. Tapiolla on metsäpuiden siemenviljelyksiä yhteensä noin 460 hehtaaria ja 36 kpl. Siemenviljelysten puulaeina ovat mänty, kuusi, rauduskoivu ja lehtikuusi. Näiden lisäksi Tapio osti vuonna 2023 Vesannolta 23 ha peltoa, johon perustetaan vanhan siemenviljelysten perustamisohjelman mukainen 1,5-polven männyn siemenviljelys. Tapio ostaa siemenviljelysten maa-alueet markkinoilta markkinahintaan.

Tapio konsernin omistuksessa on Oitissa noin 50 ha alue siemenviljelysten perustamista varten nopealla aikataululla ja 2030-luvun alussa vapautuu litistä noin 40 ha alue. Vanhojen käytöstä poistuneiden viljelmien raivaaminen uudeksi siemenviljelmäksi on olennainen osa Tapion siemenviljelysten perustamissuunnitelmaa. Tapiolla on kiinnostusta perustaa siemenviljelmiä myös pohjoisempaan osaan Suomea.

Kommentit luonnokseen

- **Siemenviljelysten perustaminen 6.2 Mänty. Siementuotantotavoite ja siemenviljelysten perustamistarve**
 - Siementuotantotavoite sivulla 64 ja lähtöisyysalueiden 1 ja 2 kuvissa.
 - Kun viljelmiä perustetaan ohjelmassa jaksolla 2026–2030, on sato jaksolla 2036–2040 laskelmassa keskimääräinen eli 9 kg/ha/vuosi. Tämä oletamus on Tapion mielestä virheellinen, sillä käytännössä siemensato ennen 10 vuoden ikää on nolla tai olematon. Jaksolla 11–15 vuotta perustamisesta siemensato on keskimäärin hyvällä viljelmällä noin 6–7 kg/ha/vuosi. Perusteena ja esimerkkinä on Tapion omistama Junntilan 1,5-polven männyn sv 452, jossa vuosien 2020–2022 sadot olivat 2,7/6,0 /6,5 kg/ha/vuosi eli 5,0 kg/ha/v ja tulevat sadot 2023–2024 arviolta noin 7-8 kg/ha. Keskimäärin koko jakso siis noin 6–7 kg/ha/vuosi. Jakson keskiarvon laskenta vääristää tilannetta.
 - Nuorten siemenviljelmien siemen on laadultaan heikompaa eli kun ikä on 11-15 vuotta perustamisesta, niiden siementä ei kannata myydä taimitarhoille. Itävyys on heikompi ja heikommasta pölytyksestä johtuen laatu on muutenkin huonompaa.
 - Jotta turvataan riittävä määrä hyvälaatua männyn siementä (ainakin eteläisillä alueilla 1 ja 2) ja saavutetaan perustamisohjelman siementen kokonaissatotasot, pitäisi siemenviljelmien perustamista aikaistaa suunnitelmassa 5 vuotta. Hankalaa on, että 1-alueen 2-polven mäntyä perustettaisiin ohjelmaluonnoksen mukaan 15 ha vuosina 2031-2035 ja 14 ha

LAUSUNTO

vuosina 2036-2040 (taulukko 14). Nämä 29 ha saataisiin esimerkiksi kerralla perustettua Tapijon omistamalle maa-alueelle Oittiin Hausjärvelle 2030-luvun vaihteessa.

- Lähtöisyysalueella 2 männyn siementarpeen arvioidaan lisääntyvän tulevaisuudessa voimakkaasti (taulukko 13). Jotta siementuotannolle asetettu tavoite 2 711 kiloa voidaan täyttää, tälle alueelle tarvitaan uusia viljelyksiä 301 hehtaaria. Tarve on 122 hehtaaria edellisen ohjelman tavoitetta suurempi. Näiden siemenviljelysten perustaminen tulee aloittaa 2030-luvun alusta lähtien ja painopiste tulee olla ohjelmakauden alussa. Esimerkiksi Tapijon mielestä Suokantaan liittiin voitaisiin perustaa 2. lähtöisyysalueen männyn siemenviljelmä.
- **Siemenviljelysten perustaminen 6.2 Kuusi. Siementuotantotavoite ja siemenviljelysten perustamistarve**
 - Kuusen siemenviljelysten pinta-ala laskee hieman, mutta ohjelmaa kannattaa tarkistaa noin viiden vuoden päästä, kun tietoa/kokemuksia tulee lisää uusien siemenviljelmien kukkimisesta/kukituksesta ja tuhojen torjunnasta.

Lopuksi

- Siemenviljelysten perustamisohjelmassa männyn siemenviljelysten pinta-ala kasvaa noin 60%, mutta kasvusta suurin osa suuntautuu pohjoisille alueille. Olisi tärkeää aloittaa uusi siemenviljelysten perustamisohjelman toteuttaminen männyn osalta lähivuosina Etelä-Suomessa, jotta 2040-luvun alkuvuosina saadaan uutta ja hyvää 2-polven siementä taimituotantoon.
- Suurien yhtenäisten siemenviljelyksiksi sopivien peltoalueiden hankkiminen ei ole ns. vapailta markkinoilta helppoa, koska niitä on vähän tarjolla. Tapio näkee epäkohtana ja taloudellisesti haastavana, että se ei voi hyödyntää siemenviljelmien perustamisessa valtion omistamia maa-alueita. Jos siihen olisi mahdollisuus, tehostaisi se entisestäänkin Siemenviljelmien perustamisohjelman toteuttamista.
- Siemenviljelmien perustamisessa ja perustamisohjelman toteuttamisessa pitää huomioida toimijoiden olemassa olevat siemenviljelmiksi sopivat maa-alueet. Maantieteelliset rajat eivät saa myöskään olla ehdottomia ohjelman toteuttamisessa.

Helsingissä 17.5.2023

ANNE ILOLA

Anne Ilola, hallituksen pj.
Tapio Palvelut Oy